

Innledning

Artiklene i dette nummeret av *Sosiologi i dag* handler om vold, tre av dem om vold i krig og en om vold mot homofile. Dette er interessant og opprivende lesning som minner oss om at svar på vanskelige spørsmål om relasjonen mellom offer og overgriper ofte er komplekse og sammensatte. Vi må fokusere på vold for å kunne forebygge voldshandlinger, men også fordi vi trenger forskning som forholder seg analytisk og kritisk til sitt studieobjekt, og ikke overdriver omfanget og grovheten av voldshandlinger. Forfatterne av artikkelen om vold mot homofil ungdom advarer mot nettopp dette.

Randi Solhjells artikkel handler om seksualisert vold mot kvinner i Kongo. Artikkelen presenterer ulike måter å forstå motivene til soldater og militigrupper i Den demokratiske republikken Kongo som begår seksuelle overgrep mot sivilbefolkningen. Solhjell viser at kvinner sees som en økonomisk ressurs og som mannens rikdom. Deres varekarakter gjør dem attraktive i et dominans/underordningsforhold, som når de blir kidnappet og brukt til husarbeid og som sexslaver. Solhjell viser at konflikten i stor grad har handlet om å bryte ned samfunn gjennom terrorismidler som seksualisert vold, slik at nye territorier blir vunnet. I tillegg har regjeringssoldater begrunnet seksuelle overgrep og drap på sivile kvinner med sinne og frustrasjon mot sine overordnede og sine koner. Stikkordet er sjalusi. Frustrasjonen bør også forstås i lys av den lave levestandarden til soldatene og deres familier og behandlingen de får av sine overordnede, mener Solhjell.

Anette Bringedal tar i sin artikkel opp seksualisert vold mot menn i krigen i Bosnia og Hercegovina. Bringedals utgangspunkt er at mannlige ofre for seksualisert krigsvold har blitt oversett både i forskning, i fredsprosesser og i etterkrigstidens forsonings- og rettferdighetsprosesser. Hun argumenterer for at manglende fokus på utøvere av seksualisert krigsvold begrenser mulighetene vi har til å iverksette effektive preventive tiltak for å forhindre seksualisert vold. Artikkelen viser at det er nødvendig å utforske forestillinger om maskulinitet, heteroseksualitet og overlegen etnisitet for å forstå seksualisert vold i krig.

Kari Stefansen, Kristinn Hegna, Kirsti Valset, Tilmann von Soest og Svein Mossige presenterer en artikkel som ser på sammenhengen mellom seksuell orientering og utsatthet for vold og krenkelser blant ungdom. Forfatterens siktemål er å utfordre og nyansere bildet av at unge homofile er svært utsatte for voldelige angrep. Med utgangspunkt i en befolkningsstudie av ungdom, undersøker de hvordan ulike dimensjoner i seksuell orientering – identitet, erfaringer, forelskelse og begjær – samvarierer med utsatthet for krenkelser av ulik art. Spørsmålet de utforsker er om det framtrer et bilde av økt sårbarhet for krenkelser langs noen av disse dimensjonene for gutter og jenter med samme-kjønnsseksuell orientering. Teoretisk er artikkelen inspirert av et flerdimensjonalt perspektiv på seksuell orientering, hvor seksuell orientering sees som et komplekst og mangesidig fenomen som ikke lar seg redusere til en enkel homo/hetero dikotomi. Artikkelen har også en metodologisk diskusjon hvor de fokuserer på hvordan valg av spørsmålsformuleringer, utvalg og operasjonaliseringer påvirker produksjonen av forskningsresultater, og dermed mulige tilstandsbilder av det fenomenet de studerer.

Metodologisk vinklet er også artikkelen til Inger Skjelsbæk som tar opp igjen temaet i de to første artiklene, vold i krig. Denne artikkelen er en oversiktsartikkel om hva vi vet og ikke vet om kjønnsbasert vold i krig. Sentralt i artikkelen er diskusjoner om hvilke metoder som brukes, og hvilke som kan brukes, for å fremskaffe kunnskap om seksualisert vold som krigsfenomen. Svært forenklet, og overordnet, sier Skjelsbæk, ligger utfordringen i å få oversikt og innsikt i hvordan kjønnsbasert vold virker på individ- og samfunnsnivå. For å skaffe et utgangspunkt for å bekjempe denne formen for vold må en kombinere kvantitative og kvalitative data og metoder, hevder forfatteren.

God sommer, likefullt!